

Poemes

Jean Serra

849.915

SER

Col·lecció Poesia de Paper

54

Poemes

Juan Saura

Palma 1987

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5101105755

XSI 061031-4

Col·lecció Poesia de Paper

54

Poemes

Jean Serra

Palma, 1997

© del text: l'autor, 1997

© de l'edició: Caixa de Balears «Sa Nostra» i Universitat de les Illes Balears, 1997

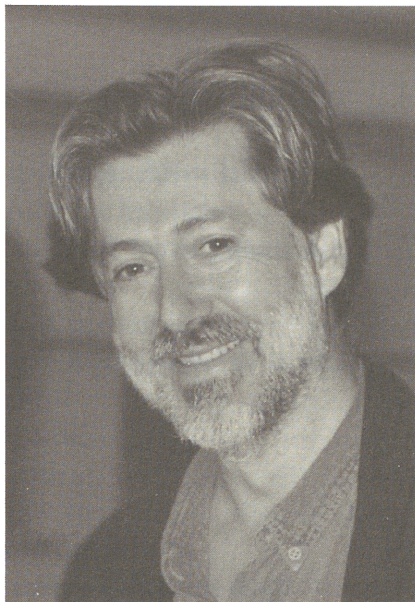
Directors de la col·lecció: Francisco J. Díaz de Castro, Perfecto Cuadrado i Albert Ribas

Disseny: Jaume Falconer

Edició: Universitat de les Illes Balears. Servei de Publicacions i Intercanvi Científic. Campus universitari. Cra. de Valldemossa, km 7.5. E-07071 Palma

Impressió: Taller Gràfic Ramon. Carrer de Jaume Balmes, 39 i 43. 07004 Palma

DL: PM 267-1997

JEAN SERRA, nascut el 1952 a El-Biar, Alger, fill de pares eivissencs, ha escrit prosa narrativa no de ficció, contenguda fins ara en els reculls *Poema al pare* (1987), *Herència clara* (1991) i *Camins* (Ed. Columna, Barcelona, 1993). Ha anat aplegant el seu periodisme literari i cultural als llibres *UCs literaris* (1991), *Caps de fil* (1992) i *Per arribar a ser* (Ed. Moll, Mallorca, 1994). És autor de l'antologia *Poetes d'Eivissa* (1978). Ha rebut de l'Institut d'Estudis Eivissencs la «Menció d'Honor Sant Jordi» el 1994. El mateix any va obtenir el «Premi Baladre» amb el llibre *A la vora de Villangómez*, editat el 1995. Recentment ha reunit, revisada, la seva poesia escrita entre els anys 1975 i 1988 al volum titulat *Estroncar el soroll* («Tià de Sa Real»/Sa Nostra, Mallorca, 1996). *Àmbit humà* («Balanguera», Ed. Moll, Mallorca, 1995), recull poemes escrits entre el 1988 i el 1994.

LA PARAULA

Altres èpoques. Altra història.

Això és: cal aprofundir les arrels.
Enmig de la soledat: les forces primitives.
Lluitem contra la mort:
lluitem i lluitarem, mentre
bateguin les venes: repensament de la vida.
Obsessió del no-res.
El passat, la història:
ens aixequem i patim.
Dins nosaltres: l'avenc.
Carn i ossos; això és: de terra.
Tanmateix, us estimo vida mort terra!
Ésser. Abans que res, ésser.
Escolada malencolia del temps.
En el dolor: l'infant escàpol.
Una recança. Una recança terrible.
Vanitat? La selva envolta i omple
de pànic l'home. I dins, entremig de tot,
el seu amor, objecte del desig suprem.
Projectant-se i en l'angoixa de l'ésser:
la paraula. Però viure, sobretot, la joia.
Roda de la vida que mai no deixa de donar voltes.

(de *Poemes inicials* (1975-77), dins *Estroncar el soroll*)

MIRANT POTSER COM CREIX TÍMIDA L'ALBA

Mirant potser com creix tímida l'alba.

I a les balconades una lleu brisa
que ve des de lluny, cessa i s'esvaeix
l'aridesa en alè dins l'esperança.

Qui la pluja daurada trenca?
Qui romp les hores? Viure és morir també.
De la pàl·lida mà quan escriu s'alça
el reflex del somni que després perd.

(d' *Illà* (1977), dins *Estroncar el soroll*)

SERÀ EL SILENCI D'ALTRES

Damunt les tènues sines

fumejades de la Història
deixo reposar la barca.

Algú serà l'hereu d'aquesta aurora
que anunciem amb les paraules.

Cap mordassa faci callar
la nostra veu esdevinguda
també la veu dels altres.

(d' *Illa* (1977), dins *Estroncar el soroll*)

L'ENCANTAT

Devers una llüïssor estranya del crepuscle
es regiren els meus ulls. Una merla,
muda, passa per davant la finestra,
i cau el sospir d'una jornada buida.

El meu mot de ruda, estepa i romaní,
cerca l'expressió d'un sentiment ocult,
caprici de les estacions, covat anhel,
presència inestable o aroma del passat.

El so de la xeremia baixa torrent avall,
i una al·lota, de cabells bruns, escolta.
Més enllà, prop de les muntanyes de ponent,
s'hi gronxa un dolorós crit d'enamorat.

(de *Memòria trencada* (1977), dins *Estroncar el soroll*)

VAIXELL PERDUT

Vaixell perdut
clamor primer,
vagant pel bosc,
Com el minyó,
escàpol ets
cerques el foc,
d'uns pits rodons,
cires gegants
Al vent gemecs
dolor del cos
del presoner,
empeny enllà

enmig del mar,
hores de pena
devora el riu...
que un dia fores,
d'estrany malsons;
l'invicte bàlsam
gràvids, turgents;
d'olor manyaga.
de dona i llàgrimes,
quan l'escomesa
segura llàntia,
mals averanys.

(de *Lleure i crepuscle de noces* (1977-78), dins *Estroncar el soroll*)

ÀNSIA PRIMERA

Salpa en la nit el misteri
i pel record fecundada
brolla la nostàlgia del tàlem.

Dona, sempre dona, les mans
et cerquen dins la fosca
mentre creix el deler.

Deixo caure l'àncora i el pes
del temps se'n va amb les ones
que, com sines, alleten l'aura.

Ens estimem damunt la sorra
i no vull oblidar-ho,
perquè és ànsia primera.

Com una barca en la nit
s'allunya el goig, i n'esperem,
més viu i fort, el regres.

(de *Lleure i crepuscle de noces* (1977-78), dins *Estroncar el soroll*)

COM UN TALL DEL VENT

Boires dalt del cim.

El meu cor brunzeix
enmig d'aquesta calma
tan

estranya,
quasi
irreal.

Tu mires tristament
la tarda
somniaosa,
i el tall del vent
és profund
perquè ho vol ser.

Dalt del cim les boires
s'han aturat
i semblen eternes.

El cim
i
el meu cor
són una mateixa cosa.

Tu que ets d'ombres
i véns de lluny,
claves en mi
els teus ulls blaus.

(de *Mester d'amant* (1978-79), dins *Estroncar el soroll*)

ELS EUCALIPTUS

(Seguint Omar Kayyam)

Només que fos

el teu somriure
l'inici del goig,
jo caminaria damunt les brases
alçant aquesta copa
plena de vi.

Sempre trobo l'ombra amable
sota els eucaliptus blaus,
on el teu record és bell.

Però va passant el temps
sense assuaugir el dolor.
Beguem,
 doncs,
altra vegada,
 el vi,
mentre els arbres projecten
sobre la terra
les primeres ombres de l'alba.

(de *Mester d'amant* (1978-79), dins *Estroncar el soroll*)

LA CIUTAT (DALT VILA)

1

Puges a la vella ciutat

una tarda d'hivern.
Trobes pocs vianants.
A la teva memòria
s'obre una escletxa.
Res no t'és estrany.
El carrer de la Murada
guarda penyores silenciades
i al baluard de sant Joan
merlets retenen el temps.
Hi ha pedres senyalades
i racons on l'amor torbava.

2

Escolta el bramul
de la mar irada,
els crits de les gavines esvalotades,
el murmurí que el vent escampa.

Frueix del port i la badia,
del seu espectacle canviant,
de l'afany bàrbar
i la història repetida

en tantes formes.
Hi ha geranis sobre els cingles,
passions renovades.

3

Al baluard de sant Bernat
et frega el rostre
oratge humit i sensual.

El crepuscle resplendeix
enllà del Codolar i els pins.

És l'hora en què els amants
s'arreceren del temperi i els estranys.

Meditatiu contemples altra vegada
la rònega torre de l'Homenatge.

Inoportú passavolant amb ràdio-cassette
et retorna al present convuls del segle.

4

Caminar per vosaltres, veure
la bellesa del món. Amb vosaltres,
amics, fer la xerrada,
confabulats amb l'aigua,

la llum i el silenci astral...
Des del baluard de sant Bernat
escatir la veu que, a cau d'orella, em dicta.
Despertar. Recordar. Recobrar la memòria...
Ser conscient que aquesta realitat
no és feta de paper, com el poema.
Resseguir l'ocult, estret i llarg
carrer de la Soledat.
Compartir els llocs
que estimo
d'aquesta ciutat.

5

Amb els seus cavalls de porpra
la tarda s'aboca al meu voltant.
La mirada intenta
retenir l'evocació de tantes ombres
al carrer de l'Almudaina.
Després davallo per l'antic carrer Major
i tombo per la Portella. Flaire salobre
desprèn el crepuscle silenciós,
un poc dictatorial damunt les llambordes.
Qui serà testimoni del meu passeig
solidari, a més d'aquests carrers
i aquestes places...?

(de *Retorns* (1980-85), dins *Estroncar el soroll*)

GIRA DE CANTÓ

Cercava,
 recordo
amb incertesa,
el camí
 de les paraules.
He obert
 tants llibres
i tan diferents
durant els anys,
que m'he perdut
en l'escomesa.

Gira de cantó
 el vent
de la història,
i una passa de pardal
és el meu cor.

Tu ets la companya
que no falta
en cap viatge.
Ets l'herba fresca,
i l'aigua d'un paper,
i la mirada
 quieta,
i la terrassa
 oberta.

No m'imposaren
la paraula:
com t'he triat a tu,
a ella l'he triada.

(de *Retorns* (1980-85), dins *Estroncar el soroll*)

VORERA DEL RECORD

Miro les meves mans,
els retaules
de la vida.
Hi ha emocions
a la vorera
del record,
i moltes llàgrimes
i rovellades flors.

Miro la terra
assedegada,
les ovelles i els anyells
i el pastor
de xeremia,
i entre els ametllers
d'aquest hivern,
l'ombra d'un amor
que reivindico.

Miro el meu record
refugiat a l'olivera,
en un exili
d'humana condició.

Miro el carrer
enfangat

i t'hi veig.
Miro l'olibassa
de la nit
i escolto
els gregals
de la memòria,
i després escric
el somni
que transforma.

Hi ha dolor
a les mans,
i mans que cerquen
l'instant que fuig.

(de *Retorns* (1980-85), dins *Estroncar el soroll*)

FORMENTERA

Monument megalític a Ca na Costa

Vàrem arribar a l'altra illa, de bellesa més
seriosa i esquemàtica, molt després de mostrar-se,
en el matí, amb dits de rosa, l'aurora.

Cap núvol no destorbava la volta celeste.

Ens dirigírem a un indret escollit per la Història,
menats per comú anhel.

Què hi cerquem, nosaltres, en aquestes pedres
assenyalades?

L'home contempla l'home, però el temps posa
fronteres.

Pujada a la Mola

Havíem transitat carreteres i camins de l'illa,
parant en indrets on homes d'èpoques antigues deixaren
l'empremta de la seva estada.

Ascendíem a la Mola, resseguint topònims que fiten
una parla íntima sobre una terra aspra: el Caló, les
Clotades, torrent dels Arbocers, vénda de l'Església,
l'Estufador...

No podria definir aquest silenci vora el torrent d'en
Toni Puig, on tanmateix escolto el clapoteig de la

mar brogint sota les penyes, i el mateix oratge que
em refresca les galtes mou la porrassa i aixeca de
la ruda flaire amarga.

Impossible crepuscle al cap de Barbaria

Era primavera, l'esclat ufanós a les figueres de
cent estalons.

Era un camí llarg i estret, vorejat pel tomaní.

Endarrere deixem les cases, les terres de conreus,
el ramat de cabres i la vella.

Acabava el bosc de savines, acabaven les mates de
romaní, acabava tot.

Allí acaba —o comença, qui ho sap?—, el nostre món,
aquesta vida que s'escampa damunt illes.

Quanta, quanta mar als ulls! Tant d'horitzó, tanta
infinitud concretada en límits mínims.

És allí l'encontre amb l'íntima veritat.

Davant la nuesa dels blaus i els celatges resplendents,
cauen les màscares, es rompen les proteccions
civilitzades.

Allí un és el card i l'olivella; la pedra netejada per
la pluja i el vent elemental

(de *Poemes en prosa* (1986-88), dins *Estroncar el soroll*)

DE PROFUNDIS

No el seu descuit, sinó la seva absència
i el seu dolor van obrir-me la porta
cap a l'espant; soledat invasora...

M'agradava, però, córrer pel prat,
encalçar els estels, aixecar quimeres
contra l'herald i la presó del temps.

Sota el pi ver, al cim del puig, mirava
la mar, sedec d'una més alta joia
amb què fer front al setge de l'angoixa.

(d'*Àmbit humà* (1988-94))

LA SENDA

A Esther

En una estació ja superada

de les nostres existències
—tu l'acabaves d'estrenar—,
vaig dir-te que no hi havia camins.
Que part davant tenies
la selva inescrutable...

No em podies entendre llavors.
Tu inauguraves partida d'escacs.
Jo venia dels anys tèrbols
que suscitàren en mi
una visió rompuda del món,
per bé que vitalista malgrat tot.

No dubtis que volia que tinguessis
una vida serena i plena.
El millor que desitja un pare.
Però tement que un dia
et trobessis, així mateix, voltada
de fosca i llops i runes,
vaig afanyar-me a prevenir-te.

No hi ha camins preestablerts
per a aquells que cerquen la veritat.
Has traspassat el llindar, la invisible

línia d'ombra personal.
Imagina't, d'ara endavant,
que maniobres una nau
enmig de la mar. Podràs,
en la tempesta, guiar-te pels senyals
lluminosos i pels símbols astrals.
Ningú, però, podrà menar per tu
la teva singladura.

Tanmateix, no perdis la fe.
Cada cosa existent sota els estels
té el seu destí justificat.
Esbrinar-lo pot ocupar la vida.
Contempla, doncs, el món amb parsimònia.
Tot l'amor que sembris no esperant res,
et serà retornat amb satisfacció suprema.

No hi ha altra senda
que la que fas vencent obstacles.

(d'*Àmbit humà* (1988-94))

A UNA OLIVERA

Assegut al meu escriptori,
per la finestra, part enllà
del vell camí que, d'infant resseguia,
una olivera contemplo, gojós...

Testimoni callat de jornades festives,
ombra amable durant l'estiu.
Germana del vent i del sol,
veïna pacífica del mar i del bosc...

Qui, fa mil anys, la va plantar?
Quantes mans n'hauran recollit olives?
Cada matí mirant per la finestra
m'hi reconec essencial i perible.

(d'*Àmbit humà* (1988-94))

HEROICA

Els imperis passen.

No mereixen tants d'esforços...

Creixen els territoris conquerits,
es mouen les fronteres,
però els camps empobreixen
i els camins tornen fanguissars sangonosos.

Els imperis cauen
i els emperadors fineixen.

Malgrat tanta barbàrie
i el desert que deixa la mort,
l'artista, enretirat del món,
persegueix el seu afany.

(d'*Àmbit humà* (1988-94))

A LA VORA DEL NECKAR

s'ha detingut el rellotge de la història
per aquest home entotsolat

mancat del seny oblidat d'ell mateix
ja ni capeix el moviment
de les aigües del neckar
i res no sap dels fets del món

el tripijoc napoleònic ignora
l'heroïcitat del compositor
contra la mort i la barbàrie

*((Ara, senyor, si ho voleu, Scardanelli
farà sonar el seu piano per vós.))*

missatger escollit de la gran harmonia
paga potser amb xacres i exili mental
haver mirat de massa prop la llum

(d'*Àmbit humà* (1988-94))

-

PEREDELKINO

A Josep M. Llompart

A Peredelkino, en una datxa que conec sense haver
visitat mai, fràgil com una fulla d'arbre, però dur
com la pedra, un home hi resistia les sotragades de
la Història. Era un poeta. Escrivia, solitari, el
poema de tots.

Va estimar la seva pàtria, la llengua del seu poble
i la seva cultura mil·lenària. Va respectar homes
d'altres geografies. Compartia una nova manera
d'entendre el món, de transformar-lo per enaltir la
minsa condició humana...

Però depredadors implantaren la mentida i el terror
en nom d'idees elevades. Aixecaren barreres contra
la poesia, contra la veritat de l'home etern. Aleshores
va saber que un noble destí el reclamava, i va acceptar,
sense renecs, l'isolament, la injusta marginació. Va
acceptar de viure la mateixa sort dels qui, com ell,
eren empaitats contra els límits per la intolerància.

Sabia prou bé com són d'incerts els camins. Tanmateix,
es mantingué immarcessible fins al final atiant amb la
seva flama una llum necessària. El seu exemple ens diu
encara que la veritat d'un sol home no és, per això,
menys veritat.

Lluny i prop, com llavors, sonen clamors de guerra,
gemecs de dolor, crits de fam. Avui, com abans en el
seu temps, les misèries d'arreu demanen la paraula
consoladora i solidària dels poetes.

(d'*Àmbit humà* (1988-94))

L'autor ha llegit aquests poemes al Centre de Cultura Sa Nostra

el dia 24 de febrer de 1997

26. JOSEP MARÍ. *Poemes*
27. FRANCISCO J. DÍAZ DE CASTRO. *Noches de hotel*
28. MIQUEL CARDELL. *Les terrasses d'Avalon*
29. FELIPE BENÍTEZ REYES. *Poemas*
30. BARTOMEU Fiol. *Canalla contra establishment*
31. MARIÀ VILLANGÒMEZ. *Entre la mar i el vent*
32. CÉSAR ANTONIO DE MOLINA. *Poemas*
33. LUIS ALBERTO DE CUENCA. *Poemas*
34. M. LÓPEZ CRESPI. *L' obscura ànsia del cor*
35. SEBASTIÀ ALZAMORA. *Formes del cercle*
36. ÀNGEL CAMPOS PÁMPANO. *Poemas*
37. LUIS MUÑOZ. *Poemas*
38. JUAN BARJA. *Las noches y los días*
39. ANTONIO GAMONEDA. *Poemas*
40. ÁLVARO SALVADOR. *Diez de últimas*
41. ÀNGEL TERRON. *Al·lotropies*
42. JAVIER JOVER. *Urano en la casa doce*
43. RAMIRO FONTE. *Poemas*
44. ÀNGEL GONZÁLEZ. *Poemas*
45. JOAQUÍN BENITO DE LUCAS. *Poemas*
46. DAMIÀ HUGUET. *Les flors de la claror*
47. ENRIC SÒRIA. *Poemes*
48. JOSÉ LUIS GARCÍA MARTÍN. *Cuaderno de Valldemossa*
49. JORDI VIRALLONGA. *Con orden y concierto*
50. DIEGO SABIOTE. *Las nubes eran blancas*
51. JOSÉ ANTONIO MESA TORÉ. *Poemas de la bahía*
52. JOSÉ CARLOS ROSALES. *Club náutico*
53. FRANCISCO BRINES. *Selección de poemas*

Universitat de les
Illes Balears

"SA
NOS
TRA"
Obra Social
i Cultural

